

Temat: Polityka międzynarodowa ostatnich Jagiellonów.**1. Panowanie Jana Olbrachta i Aleksandra Jagiellończyka**

Jan Olbracht i Aleksander Jagiellończyk byli synami Kazimierza Jagiellończyka. Jan Olbracht i Aleksander Jagiellończyk panowali w Polsce krótko i nie pozostawili po sobie potomstwa.

a) Jan Olbracht rządził w Polsce w latach 1492–1501. W historii zapisał się m.in. nieudaną wyprawą mołdawską (1497 r.).

b) Aleksander Jagiellończyk był polskim królem w latach 1501–1506, wcześniej był wielkim księciem litewskim. Toczył wojny z Moskwą. Za jego rządów uchwalono konstytucję „Nihil novi” (1505 r.).

2. Ostatni Jagiellonowie: Zygmunt I Stary (1506 – 1548) i Zygmunt II August (1548 – 1572)

a) Wojny z Wielkim Księstwem Moskiewskim (Moskwą) - od XV w. Wielkie Księstwo Moskiewskie (tzw. Moskwa) zaczęło rosnąć w siłę i wkrótce stało się najsilniejszym z księstw ruskich, Moskwa dążyła do włączenia w swoje granice wszystkich ziem ruskich. W związku z tym popadła w konflikt z Wielkim Księstwem Litewskim, które zajęły część tych ziem gdy uniezależniły się od Mongołów w XIV i XV w. Doszło do długotrwałego konfliktu pomiędzy stronami.

1515 r. Zygmunt I rozbił sojusz moskiewsko – habsburski dzięki podpisaniu układu w Wiedniu.

1522 r. rozejm litewsko – moskiewski – Moskwa zachowała wcześniejsze zdobycze

1534 – 1537 - Litwa wznowiła działania wojenne by odzyskać utracone wcześniej ziemie.

1537 r. zawarto rozejm – Moskwa zatrzymała wcześniejsze zdobycze;

Skutki – Litwa utraciła siewierszczyznę, czernichowszczyznę i smoleńszczyznę, o którą Rzeczpospolita będzie walczyć w XVII w. Pokój z Wielkim Księstwem Moskiewskim, które około połowy wieku przekształciło się w Rosję, przetrwał kilkadziesiąt lat.

b) Stosunki z Habsburgami i polityka węgierska.

Początek wieku XVI nie napawał optymizmem. Interesy Polski były zagrożone przez Turcję, Habsburgów, Moskwę, nie rozwiązano również ostatecznie problemu krzyżackiego.

Ze względu na zagrożenie i wobec toczonych wojen litewsko – moskiewskiej król Polski, którym od 1505 r. był Zygmunt I Stary, postanowił podpisać w Wiedniu układ dynastyczny.

- W roku 1515 doszło do zjazdu w Wiedniu. Postanowiono, że : w razie wygaśnięcia czesko – węgierskiej linii jagiellońskiej, Jagiellonowie zrezygnują z tronu Czech i Węgier na rzecz Habsburgów, w zamian za to cesarz Maksymilian I nie udzieli pomocy Zakonowi Krzyżackiemu i zrezygnuje z sojuszu z Moskwą. Układ został potwierdzony przez zawarcie dwóch małżeństw: syn Władysława Jagiellończyka Ludwik miał poślubić wnuczkę cesarza Marię Habsburg, a córka Władysława Jagiellończyka – Anna miała poślubić wnuka cesarza – Ferdynanda Habsburga (przyszłego cesarza). Na skutek najazdu tureckiego Ludwik Jagiellończyk zginął w bitwie pod Mohaczem w 1526 r., a tron Czech i Węgier przypadł Habsburgom.

- W 1526 r. królem Czech został Ferdynand Habsburg, a na Węgrzech wybuchła wojna domowa.

Kandydatem do tronu węgierskiego był Jan Zapolya, którego popierała część panów polskich.

- W 1538 r. Zygmunt August ożenił się z Elżbietą Habsburżanką, córką Ferdynanda I Habsburga i Anny Jagiellonki, co popierała część magnatów szukających sojuszu do walki z Turkami.

- Zygmunt II August podczas swego panowania zawarł sojusz z Habsburgami umocniony małżeństwem z Katarzyną Habsburżanką (1553 r.), młodszą siostrą jego pierwszej żony. Żadna z nich nie dała mu dziedzica.

- 1530 – Zygmunt I Stary podpisał z sułtanem tureckim Sulejmanem porozumienie, które w 1533 r.

przekształciło się w pokój wieczysty z Turcją. Zabezpieczył w ten sposób południową granicę Wielkiego Księstwa Litewskiego.

c) Wojna z Zakonem Krzyżackim (1519-1521) i hołd pruski (10.04.1525 r.) - sekularyzacja Zakonu Krzyżackiego – państwo krzyżackie stało się państwem świeckim o nazwie Prusy Książęce.

10.04.1525 r. na rynku krakowskim książę pruski Albrecht Hohenzollern złożył hołd lenny królowi Zygmuntovi I Staremu – hołd pruski.